

Ammatin vetovoimaisuus työelämään siirtymisvaiheessa

TEKSTI: AULI KÄHÄRÄ-UPPGÅRD, elh, TtM, aku@vita.fi

Artikkeli pohjautuu Itä-Suomen Yliopiston Sosiaali- ja terveystieteiden johtamisen laitoksen hyväksymään pro gradu-opinnäytetyöhön, joka on julkaistu kokonaisuudessaan osoitteessa http://publications.uef.fi/pub/urn_nbn_fi_uef-20110118/urn_nbn_fi_uef-20110118.pdf

Johdanto

Suurten ikäluokkien siirtyminen pois työelämästä, työssä käyvien varhainen eläkkeelle siirtyminen ja pidemmät opiskeluaikat vaikuttavat työvoiman vähenemiseen. Samanaikainen eliniän piteneminen, elämän epävakaisuus ja medikalisoituminen sekä perheyhteisöihin liittyvät ongelmat johtavat sosiaali- ja terveystieteiden kysynnän kasvuun. Näin syntyy epätasapaino käytettävissä olevien voimavarojen ja väestön tarpeiden välille. (Vallimies-Patomäki 2008) Kun tavoitellaan pitempiä työuria, eläkeiän nostamisen ja opintojen aikaisemman aloittamisen rinnalla opintojen keskeyttämiset ja alan vaihtamiset heti valmistumisen jälkeen pitää myös saada hallintaan. Ne tuntuvat yhteiskunnan koulutusresurssien haaskaukselta silloin, kun oman alan työtehtäviä on runsaasti tarjolla.

Organisaatioiden vetovoimaisuus on ymmärretty olevan yksi tärkeimmistä menestystekijöistä silloin, kun kilpaillaan yhä pienemmistä työvoimaresursseista. Tuloksellisen hoidon sekä työolojen yhteyksiä henkilöstön vaihtuvuuteen selvittäneissä tutkimusohjelmissa tietyt sairaalat paljastuivat muita vetovoimaisemmiksi eli ne saivat henkilökuntaa vaikeuksistakin huolimatta. Näistä magneettisairaaloista jo vuosikymmenten ajalta saatu vahva tutkimusnäyttö on osoittanut,

että hoitohenkilökunnan työoloihin vaikuttamalla voidaan vähentää alalta pois hakeutumista (Aiken 2008).

Bioanalyttikon ammattiin opiskelevat kohtaavat opiskelun sekä siihen kuuluvan harjoittelun aikana oman ammattinsa edustajia, erilaisia työorganisaatioita ja työtilanteita. Heitä koskettaa myös alan julkisuuskuva sekä se, miten mediassa käsitellään ammattiin ja alaan liittyviä kysymyksiä. Nämä kokemukset muokkaavat heidän mielikuvaansa tulevasta ammatista. Valitsin pro gradu-tutkimukseni kohteeksi bioanalyttikon ammatin vetovoimaisuuden elämänvaiheessa, jossa siirrytään koulutuksesta työelämään. Taustalla on huoli ammatin maineesta ja houkuttelevuudesta sekä edelleen bioanalyttikoiden riittävydestä kasvavaan työvoimatarpeeseen.

Tutkimusaineisto ja menetelmät

Tutkimus oli pääosin kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus, jossa

sovellettiin tilastollisia menetelmiä. Tutkimuksessa käytettiin myös sisällön erittelyä laadullisen tutkimuksen menetelmänä avoimien kysymysten vastauksissa. Kyselylomake sisälsi työharjoitteluun, ammatin, työhön ja uranäkymiin liittyviä valintakysymyksiä tai 5-portaiseen Likert-asteikkoon perustuvia väittämiä. Lisäksi kyselyssä oli asiantuntijuuteen, koulutukseen ja työharjoitteluun sekä urakehitykseen liittyvät avoimet kysymykset. Osa kysymyksistä pohjautui joko suoraan tai muokattuina Ammattikorkeakoulut väylänä työelämään -tutkimuksen (Stenström ym., 2005) sekä Marjukka Laienen (2005) ja Marja-Liisa Vesterisen (2002) väitöskirjatöissään käyttämiin kysymyksiin.

Tutkimuksen perusjoukko oli lähellä valmistumista olevat bioanalyttikko-opiskelijat (yhteensä 160) Savonian ja Metropolian sekä Turun, Tampereen ja Oulun seudun ammattikorkeakouluissa. Aineisto kerättiin anonymikyselynä Webropol -tiedonkeruun ja -raportoinnin ohjelmajärjestelmällä hyväksi käyttäen. Kyselyn vastausprosentti oli 38 (n=61, N=160).

Koska saatu aineisto oli suhteellisen pieni, muuttujien normaalijakautuneisuus kyseenalainen ja muuttujat järjestysasteikollisia, käytettiin tilastollisiin analyyseihin parametrittomia menetelmiä. Tilastollinen käsittely tehtiin SPSS 17.0 for Windows tietojenkäsittelyohjelmalla. Muuttujien välisten yhteyksien tarkasteluun käytettiin Spearmanin järjestyskorrelaatiokerrointa. Mahdollinen yhteys ei kuitenkaan ole todiste muuttujien kausaalisuhteesta (Metsämuuronen 2004; Heikkilä 2008).

Kyselyn tulosten tarkastelua

Tutkimustehtävänä oli kuvata ja selittää bioanalyttikko-opiskelijoiden ammattiaan kohtaan tuntemaa vetovoimaa lähellä työelämään siirtymistä. Vaikka tutkimuksen tulokset ovat vain suuntaa-antavia, on kuitenkin ilmeistä, että ammatin vetovoimaisuus on koulutukseen ja työelämään sidoksissa oleva ilmiö, jossa linkkinä on käytännön harjoittelu.

Tutkimuskysymyksillä haettiin vastausta siihen, onko asiantuntijuuden kokemisella tai työharjoittelun onnistumisella yhteyttä siihen, kokeeko valmistumassa oleva bioanalyttikko-opiskelija tulevan ammattinsa vetovoimaisena vai ei. Tutkimustulokset antoivat näihin kysymyksiin - valideetti- ja reliabiliteettitekijät muistaen – selkeän vastauksen eli niiden välillä on vahva korrelaatio. Tulos oli jossain määrin myös odotettu. Henkilö, jonka asiantuntijana kehittyminen on lähtenyt jo koulutuksen aikana hyvin käyntiin, kokee myös tulevan ammattinsa omanaan ja houkuttelevana, koska asiantuntijuuteen kehittyessään yksilö omaksuu muun muassa ammattiin kuuluvia tietoja ja taitoja sekä työprosessien ja -ympäristön tuntemus lisääntyy (esim. Kolehmainen 2004; Janhonen & Vanhanen-Nuutinen 2005). Samoin opiskelija, joka pitää harjoitteluaan onnistuneena, tuntee todennäköisemmin myös vetovoimaa ammattiaan kohtaan. Marja-Liisa Vesterisen (2002) tutkimus oli jo osoittanut, miten harjoittelulla on myönteisiä vaikutuksia opiskelijan ammatilliseen työelämävalmiuteen ja miten sillä on mahdollista vaikuttaa opiskelumotivaatioon ja haluun suorittaa tutkinto loppuun.

Kyselyyn vastanneista joka toinen piti tunnetta asiantuntijuudesta tärkeänä ammatin vetovoimaisuuteen vaikuttavana tekijänä työelämään siirtymisvaiheessa. Vastaajista yli puolet ilmoitti olevansa samaa mieltä väitteen ”Pidän itseäni asiantuntijana” kanssa. Määrää voi pitää varsin korkeana, sillä asiantuntijuus vaatii kehitykseen sekä tietoperustaa että aitoja työtilanteita. Asiantuntijuuteen kehittämisen voi nähdä koko elämän

jatkuvana kehitysprosessina, johon liittyy myös persoonallisuuden kasvua (Kolehmainen 2004; Eteläpelto ja Vähäsantanen 2006). Lähes puolet vastaajista olikin maininnut, miten asiantuntijaksi kehittymiseen tarvitaan koulutuksessa opitun lisäksi työelämän kokemusta.

Asiantuntijuus ei Janhosen ja Vanhanen-Nuutisen (2005) mukaan ole pysyvä olotila tai saavutettu ominaisuus, vaan siihen liittyy jatkuva tietoinen itsensä ja osaamisensa kehittäminen. Terveysalalla se ei koskaan tapahdu yksin vaan yhteistyössä muiden kanssa. Asiantuntijuuteen siis kuuluvat samanaikaisesti sekä autonomia että yhteistyö. Käsitys asiantuntijuuden kehittymisestä työelämään siirtymisen jälkeen oli selkeästi nähtävissä vastauksista. Yllättävää kuitenkin oli, että kyselyyn vastanneista bioanalyttikko-opiskelijoista vain joka kymmenes mainitsi itsensä kehittämisen kuuluvan asiantuntijuuteen. Tietoinen itsensä ja osaamisensa kehittäminen on yksi tärkeimpiä asiantuntijuuteen kuuluvia piirteitä (Janhonen & Vanhanen-Nuutinen 2005). Samoin asenteelliset ja sosiaaliset valmiudet oli mielletty huonosti osaksi asiantuntijuutta, sillä vain yksi vastaaja otti esille eettisyyden ja kaksi mainintaa oli yhteistyötäidoista. Kuitenkin bioanalyttikoilla on myös omat eettiset ohjeensa, jotka korostavat vastuullisuutta ammattikuntansa edustajana ja asiantuntijana (Tuokko 2008).

Tutkimuksessa asiantuntijuus oli ymmärretty ennen kaikkea bioanalyttikon työssä tarvittavien taidollisten ja taidollisten valmiuksien kokonaisuutena. Vastauksista oli helppoa löydettävissä Opetusministeriön ja Bioanalyttikkoliiton määrittelemät ammattiin kuuluvat osaamis- ja tehtäväkokonaisuudet, kuten laboratorionäytteiden analysointi sekä siihen liittyvä näytteenotto, asiakaspalvelu ja ohjaustehtävät sekä laboratoriopalvelujen laadunhallinta ja kehittäminen.

Selkeä enemmistö vastaajista koki asiantuntijuutensa kasvaneen työharjoittelun aikana. Jo Marja-Liisa Vesterisen (2002) väitöstutkimus osoitti, että harjoittelussa ammattialaan liittyneet haasteelliset työtehtävät nostivat opiskelijan kokemusta omasta asian-

tuntijuudesta eniten. Mahdollisuus oman osaamisen soveltamiseen, työpaikalla osoitettu luottamus ja ohjauksen laatu olivat muita asiantuntijuuden kasvua edistäviä tekijöitä.

Koulutuksenaikaisilla työelämäyhteyksillä voi olla suuri merkitys ammatista syntyviin mielikuviin. Juuri harjoittelun aikana opiskelijan pitää saada tulevasta työympäristöstään ja -tehtävistä myönteisiä kokemuksia, joiden varaan houkutteleva mielikuva ammatista rakentuu. Se lisää kiinnostusta, motivoi ja sitouttaa koulutukseen, mikä puolestaan edesauttaa identifioitumista ammattiin (Vesterinen 2002; Kolehmainen 2004; Ora-Hyytiäinen 2004; Hoke 2006). Tässäkin kyselyssä yksi vastaajista kertoi suoraan, että onnistuneitten harjoittelujaksojen ansiosta hän ei keskeyttänyt opintojaan.

Harjoittelupaikan opiskelijamyönteinen ilmapiiri on tärkeää harjoittelun onnistumiselle. Tutkimusten mukaan osastonhoitajan esimerkki ja rooli asenteiden muokkaajana ovat siinä ratkaisevia. Opiskelijat tarkkailevat harjoittelupaikkaa myös mahdollisena valmistumisen jälkeisenä työpaikkana, mikä kävi ilmi myös tässä tutkimuksessa. Siksi harjoittelussa olevia opiskelijoita pitäisi kohdella aina potentiaalisina tulevina työtovereina. (Andrews ym. 2005) Vastauksista kävi myös ilmi, että valitettavasti on yhä harjoittelupaikkoja, joissa opiskelijoihin suhtaudutaan kielteisesti. Pahimmillaan kohtelua kuvattiin jopa ilkeydeksi ja ohjaajiksi nimetyt henkilöt välttelivät opiskelijoita. Selvä enemmistö (82 %) piti kuitenkin harjoittelujaksojaan onnistuneena kokemuksena.

Vain kaksi kyselyyn vastannutta ilmoitti selkeästi vaihtavansa alaa heti valmistumisen jälkeen. Heidän lisäksi oli muutama henkilö, joka aikoivat jatkaa muun alan opinnoilla lähitulevaisuudessa. Opinnojen keskeyttämisestä oli harkinnut lähes joka kolmas kyselyyn vastannut. Tärkeimmät syykokonaisuudet olivat pettymys koulutukseen tai työharjoitteluun sekä itselle sopimattomaksi koettu ala. Opetusministeriön vuoden 2009 tilastojen mukaan vuosittain lähes kolmannes bioanaly-

tiikan koulutukseen valituista keskeyttää opintonsa. Vertailun vuoksi on mainittava, että Tilastokeskuksen mukaan lukuvuoden 2007/2008 aikana opintonsa kokonaan keskeyttäneitä oli 7,1 % yleisesti sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakouluopiskelijoista. (Opetusministeriö 2009; Tilastokeskus 2009)

Tutkimustehtävänä oli myös tarkastella ammatin vetovoimaisuutta selittäviä tekijöitä työelämän näkökulmasta. Tutkimuskysymys kuului: Selittävätkö työn sisältö, johtaminen, työnantajan tai alan maine ammatin vetovoimaisuutta? Tässä tutkimuksessa ei löytynyt tilastollisesti merkitsevää yhteyttä näiden tekijöiden ja ammatin vetovoimaisuuden välillä. Aineistoa kuvaavien tunnuslukujen ja avoimien kysymysten vastausaineiston tarkastelu tuo kuitenkin esille sellaisia työelämän piirteitä, joihin on syytä kiinnittää huomiota tulevaisuuden terveydenhuollon henkilöstövoimavarojen johtamisen näkökulmasta.

Esimerkiksi väittämien 'Haluan, että perhe, työ ja itseni kehittäminen ovat sopusoinnussa keskenään' ja 'Perhe ja vapaa-aika ovat elämässäni työtä tärkeämmät' arvioivat vastaajat keski-

määräisesti pitävän eniten paikkansa omalla työurallaan. Neljä viidestä vastaajasta oli väittämien kanssa jokseenkin tai täysin samaa mieltä. Tuloksen voi tulkita niin, että keski-ikänsä 26-vuotiaat vastaajat haluavat ja myös uskovat perheen, uran ja itsensä kehittämisen tasapainoon. Terveysalan työolojen seuranta-tutkimuksessa vuosien 2005 ja 2010 välillä oli tapahtunut myönteinen kehitys siinä, että työ- ja yksityiselämän pystyi entistä useampi sovittamaan hyvin yhteen. Valitettavasti laboratorio- ja röntgenhenkilöstö kuuluivat siihen ryhmään, jossa kehitys oli ollut eniten kielteinen. (Laine ym. 2011)

Työn mielekkyys ja sisältö olivat vastaajien mielestä tärkeimmät tekijät, joilla on merkitystä ammatin vetovoimaisuudelle työelämään siirryttäessä. Oman työn mielekkyys ja merkityksellisyys onkin osoitettu lukuisissa 2000-luvun työelämä-tutkimuksissa yhdeksi tärkeimmistä yksittäisistä tekijöistä. Työn merkityksellisenä kokeminen selittää työtyytyväisyyttä ja sitoutumista työhön (Hintsala 2005; Laine 2005; Stordeur 2006), mutta tarjolla olevan työn merkityksellisyys ja mielekkyys ovat

nousseet myös työnhakijoiden kriteereiksi (Markkanen 2002; Ahonen ym. 2011). Suomalaiset palkansaajat kokivat oman työnsä aiempaa merkityksellisempänä vuoden 2008 työolotutkimuksessa, mutta terveysalalla ei vastaavaa kehitystä ole havaittu. Terveysalalla kyllä arvostetaan omaa ammattia paljon (88 %), mutta sen yhteiskunnan taholta koettu arvostus on yhä vähäistä (46 %), minkä noin neljännes kokee jopa häiritsevänsä (Tilastokeskus 2008; Laine ym. 2011). Bioanalyytikko-opiskelijoiden vastauksissa mainittiin useasti heikko ammatin, asiantuntijuuden tai työn arvostus. Vastauksista kuului läpi, ettei arvostuksen puutetta koeta pelkästään yhteiskunnan taholta, vaan se on myös terveysalan sisäinen piirre ja eri ammattiryhmien välinen ongelma.

Tuloksista tehty päätelmä on, että valmistumisvaiheen bioanalyytikko-opiskelijoista selvä enemmistö tuntee vetovoimaa bioanalytikon ammattia kohtaan ja keskimääräisesti erittäin paljon. Vain muutama vastaaja voitiin luokitella niihin, jotka eivät pitäneet ammattia houkuttelevana. Kuitenkin kohderyhmälle esitettyyn hypoteettiseen kysymykseen

TAULUKKO Vetovoimaisuuden yhteys eri muuttujiin

Selittävät tekijät	Korrelaatiokerroin	p-arvo
Tunne omasta asiantuntijuudesta	0,568	0,000
Harjoittelun onnistuneisuus (Summamuuttuja)	0,529	0,000
Aikaisempi ammatillinen tutkinto	0,254	0,051
Luokiteltu ikä	0,199	n.s.
Keskeyttämisaikkeet	-0,057	n.s.
Ansiotyössäkäynti	0,079	n.s.
Palkka	0,002	n.s.
Terveydenhuoltoalan maine	0,127	n.s.
Työllisyysnäkyvät	0,183	n.s.
Hyvä esimies	0,180	n.s.

n.s. = ei merkitsevä

bioanalyttikon koulutukseen uudelleen hakeutumisesta vain vajaa puolet vastaajista piti hakeutumistaan melko tai hyvin todennäköisenä ja joka neljäs piti sitä vastaavasti epätodennäköisenä. Hypoteettista ammatin uudelleenvalintaa voinee pitää arviona siitä, kuinka onnistuneelta ammatinvalinta on omalla kohdalla tuntunut. Koulutukseen uudelleen hakeutumista epätodennäköisenä pitävien korkea määrä (24%) herättääkin kysymyksen siitä, mikä heidät saa epäröimään bioanalyttikkokoulutukseen ”uudelleen hakemista”.

Terveysalan työolojen seuranta-tutkimuksen mukaan laboratorio- ja röntgenalan ammattinimikkeillä tai työtehtävissä olevien työsuhteitten vakinaistamisaste on noussut viime vuosikymmenen tasaisesti ja oli vuonna 2010 alan keskimääräistä parempi eli 90 prosenttia. Mutta laboratorio-työtä tekevät kuuluivat sairaanhoitajien kanssa siihen ryhmään, joka tunsi eniten huolta toisiin tehtäviin siirtämisestä. (Laine ym. 2011) Kyseeseen vastanneista suurin osa aikoi hakea koulutustaan vastaavaa työtä tai aloittaa jo hankkimassaan työpaikassa. Kuitenkin vain vajaa puolet oli jokseenkin tai täysin samaa mieltä väittämän ”Tulen työskentelemään samalla alalla koko työurani ajan”, ja kolmannes vastaajista oli väittämän kanssa eri mieltä. Kaikki eivät siis ajattele bioanalyttikon ammattia ainoana ammattina työurallaan, mikä ilmentää myös ajan henkeä alan tai ammatin vaihtamisesta mahdollisesti useaan kertaan. Yhteiskunnan nopeiden muutosten vuoksi henkilö saattaa opetella uuden ammatin kolmesti elämänsä aikana (Mäkinen 1998).

Pohdinta

Ammatin vetovoimaisuudella tarkoitettiin tässä tutkimuksessa koulutuksen aikana käynnistyneen bioanalyttikon asiantuntijuuden sekä ammatillisen kasvun jatkumoa työelämään saakka ja edessä olevan työelämän houkuttelevuutta sekä sen tarjoamia kehittymismahdollisuuksia. Tutkimuksen taustalla oli huoli bioanalyttikon ammatin houkuttelevuudesta ja maineesta, mikäli opintojen keskeytykset jatkuvat, ja sen seurauksena

huoli bioanalyttikoiden riittävydestä tulevaisuuden työvoimatarpeisiin.

Opintojen keskeyttämistä harkinneiden vastaajien eniten ilmoittama syy oli pettymys koulutuksen sisältöön. On myös esitetty arveluita, että koulutusta tai sen osia käytetään valmentavana koulutuksena muiden lähialojen yliopisto-opintoihin. Mikäli näin on, ei bioanalyttikkokoulutuksen käyttäminen ponnahduslautana toiseen lähialan koulutukseen tai ammattiin ole pelkästään suomalainen ilmiö. Amerikkalaisen tutkimuksen (McClure 2009) mukaan Texasin yliopistossa enemmistö bioanalyttikkokoulutuksen äskettäin aloittaneista ei nähnyt sitä lopullisena ammattina. Heidän näkemyksensä oli, että vaikka työmahdollisuudet ovat hyvät, ammatista puuttuu etenemismahdollisuudet. Ammatti kärsii myös siitä, että se on tuntematon niin suuren yleisön kuin opinto-ohjaajienkin keskuudessa.

Ammattiopintojen päätyttyä yleensä haetaan alan työtä. Kuitenkin 20 - 24 -vuotiaalle nuorille on tyypillisempää, että he ovat työmarkkinoilla muita ikäryhmiä liikkuvampia. Nuorille on myös vanhempia työnhakijoita tärkeämpää, että työ on mielenkiintoista. (STM 2008) Bioanalyttikoiden hyvää työllisyystilannetta kuvaa tutkimuksessa se, että vastaajista yli puolet oli käynyt opiskelun ohessa ansiotyössä oman alan tehtävissä. Heille pitäisi siten muodostua jo opiskeluvaiheessa hyvä kuva työllistymismahdollisuuksista. Työllisyysnäkökymät eivät kuitenkaan ole se tärkein kriteeri, jonka perusteella toimitaan sen enempää ammatin valinta- kuin ammattiin valmistumistilanteessa. Työllisyysnäkökymä enemmän vaikuttavat työn mielekkyys ja sisällölliset tekijät, sekä kokemus siitä, että ammatti tarjoaa riittävästi ammatillisia haasteita ja kehittymismahdollisuuksia.

Bioanalyttikot tuskin siis kohtaavat sitä ongelmaa, että koulutusta vastaavaa työtä ei löytyisi. Työn pitää kuitenkin tuntua omalta, jotta jaksaa katsoa urallansa eteenpäin. Yksilön kannalta on tärkeää, että ammattiin valmistumisen jälkeen työelämään siirtyminen on mahdollisim-

man onnistunut, ja että yksilö kokee tehneensä oikean ammatinvalinnan - eikä vain valmistumisen hetkellä vaan vielä vuosien jälkeenkin. Siirtyminen koulutuksesta ilman turhaa viivettä työelämään on tärkeää myös yhteiskunnan näkökulmasta. Opetus- ja kulttuuriministeriön koulutuspaikkojen tarvetta ja tarjontaa suunnitelleen työryhmän viimeisimmän raportin mukaan tavoite onkin päällekkäisten koulutusten vähentäminen ja koulutusten läpäisyasteen nostaminen (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2011).

Ammattikorkeakoulutuksesta pitää valmistua sekä työn kehittäjiä että tekijöitä. Osaamiseen perustuva työelämä odottaa saavansa osaajia ja asiantuntijoita. Mutta miten asiantuntijuus määritellään ja ymmärretään opettajien, opiskelijoiden ja työelämän taholla? Jos opiskelijat eivät ole sisäistäneet esimerkiksi vastuuta itsensä kehittämistä asiantuntijavalmiiksi kuuluvaksi, voidaan kysyä, onko asiantuntijuuden ja ammatillisen kasvun ohjaaminen toteutunut koulutuksen aikana. Opettajien ja työharjoittelua ohjaavien innostuneisuus ja kannustava asenne on tässäkin kaiken perusta. Myös harjoitteluyksikön työnjohdolla on tärkeä tehtävä luoda itsensä kehittämiseen kannustavaa työilmapiiriä, jossa myös opiskelijat pääsevät ammatillisen kasvun alkuun. Opiskelijamyönteisen ilma- piirin ja harjoittelujakson ohjauksen voi siten nähdä johtamishaasteena, koska kysymyksessä ovat tulevaisuuden henkilöstövoimavarat.

Itsensä kehittäminen on osa asiantuntijuutta ja sen ajatuksen ja asenteen tukeminen tulee olla todellinen osa käytännön opetus- ja ohjaustyötä – ei pelkästään lain antama velvoite. Pelkkä tutkinto tai koulutuksessa saatujen tietojen ja taitojen hallinta eivät enää pitkälle riitä, vaan työelämä ja siinä menestyminen vaativat myös itsensä omaehtoista kehittämistä. Yksilön näkökulmasta itsensä ja osaamisensa kehittäminen tulee jo opiskelijana oppia näkemään myös yhtenä oman työhyvinvoinnin kulmakivistä. Kun ihminen tuntee olevansa osaamisensa suhteen vahvoilla, hän pystyy täyttämään tehtävänsä

ja luomaan uutta. Vahva tunne asian-
tuntijuudesta rohkaisee myös toimi-
maan ja esiintymään asiantuntijana,
mikä lisää sekä bioanalyttikoiden
että ammatin kaipaamaa ja ansaitse-
maa arvostusta.

Silloin, kun opiskelijat tutkinnon
suoritettuaan kokevat alan vaihtami-
sen alalle jäämistä parempana vaihtoehtona,
on alasta saatujen kokemusten täytynyt olla jossain määrin
kielteisiä. Tutkimuksessani ei havaittu
tilastollisesti merkitsevää yhteyttä
alan maineen ja ammatin vetovoimaisuuden
välillä. Toisaalta voidaan ajatella,
että työnantajan ja alan mainekysymyksiä
ei koeta vielä ajankohtaisina terveydenhuollossa.
Mutta alan työnantajakuva ja työntekijöiden
tyytyväisyyttä olisi jo nyt syytä miet-

tiä tarkasti.

Ammatin vetovoimaisuuden suhteen on hyvä muistaa, että on myös yksilöstä itsestään johtuvia tekijöitä,
ei pelkästään koulutukseen tai työelämään
liittyviä. Ammattikorkeakouluissa,
ammatin edunvalvontajärjestöissä ja työelämän
puolella on aiheellista pohtia yhdessä
niitä tekijöitä, joihin vaikuttamalla
voidaan lisätä bioanalyttikon ammatin
kuin myös yleensä terveysalan vetovoimaisuutta.
Esimerkiksi terveysalan henkilöstön
saavutusten ja kehitystyön myönteisellä
julkisuudella mediassa voitaisiin saada
paremmin välittymään alan osaaminen
ja ammattien monipuolisuus. Entä
mentorointi etenkin työelämään
siirtymisvaiheessa olevien opiskelijoiden
tukena? Joka tapa-

uksessa on selvää, että vaikka alalle
luotaisiinkin positiivinen ja mediatekijä
imago, varsinaista magneettiefektiiä ei
synny, elleivät ammatin ja alan
realiteetit vastaa luotuja ennako-
odotuksia. Siksi terveysalan sisäiset
käytännöt ovat aivan yhtä tärkeitä
vetovoimaisuustekijä kuin sen pinnan
kiillottaminen, jotta tavoitteena oleva
töihin hakeutuva, töissään viihtyvä ja
siinä jaksava ammattilaisten joukko
voitaisiin joskus saavuttaa. Ammatin
julkisuuskuvan ja vetovoimaisuuden
tulee olla henkilöstörekrytointin
taustavoima.

Lähteet

Lähdeluettelo on saatavissa artikkelin
kirjoittajalta.

Opiskelijat - Koulutusta Helsingissä!

**Tehyn opiskelijoiden ammatillinen koulutuspäivä
Helsingissä lauantaina 29.10.2011**

Tule koulutuspäivään oppimaan uutta huippuluennoilta ja tapaamaan muita opiskelijoita. Valitse luennot mielenkiintosi mukaan. Koulutuspäivään mahtuu 300 tehyläistä opiskelijaa ja osallistuminen on maksutonta! Tehy tarjoaa koulutuksen ja ruoan. Matkakuluista vastaavat itse. Sitovat ilmoittautumiset 14.10.2011 mennessä www.tehy.fi/opiskelijat. Lisätietoja opiskelija-asiamies Heidi Elakshar heidi.elakshar@tehy.fi.

Koulutus pidetään ammattikorkeakoulu Arcadan tiloissa Arabianrannassa loistavien kulkuyhteyksien varrella osoitteessa Jan Magnus Janssonin aukio 1, 00550 Helsinki. Paikalle pääset ratikalla (6 & 8), busseilla ja omalle autollekin löytyy maksuton pysäköinti koulun pihasta.

Mukana Tehyn yhteistyöjärjestöt ja muita näytteilleasettajia!

Paikka	Luentosali 1	Luentosali 2	Luentosali 3	Luentosali 4	
Teema	Työssä	Ensihoito	Lapsi asiakkaana	Työsuojelu	
8.30-9.00	Ilmoittautuminen, aamukahvit ja näyttelyyn tutustuminen				
9.00-9.30	Koulutuspäivien avaus				
9.30-10.00	Tunnetko vastuusi, tiedät-hän oikeutesi, työelämää säätelevä lainsäädäntö	Ensihoidon tulevaisuus, ensihoitoasetus, terveydenhuoltolaki	Lapsi asiakkaana, eri ammattiryhmät kertovat työstään	Turvallinen lääkehoito - lähihoitaja ja sairaanhoitaja	
10.00-10.30				Hoitajien rajattu reseptinkirjoitusoikeus	
10.30-11.00				Lounas ja näyttely	
11.00-11.30	Lounas ja näyttely	Lounas ja näyttely	Lounas ja näyttely	Lounas ja näyttely	
11.30-12.00				Työpaikkana ensiapu - eri ammattiryhmät kertovat työstään	
12.00-12.30	Työttömyyskassan jäsenyys	Immobilisaatiohoito	Työpaikkana lastenkoti	Ammatillinen kasvu ja osaamisen ylläpitäminen	
12.30-13.00				Työpaikkana lastenosasto	
13.00-13.30				Välikvalta työpaikalla, turvallinen työpaikka	
13.30-14.00	Yrittäjänä toimiminen	Mielenterveys ja oma jaksaminen	Kansainvälisyys opinnoissa: opiskelijavaihdossa	Välikvalta työpaikalla, turvallinen työpaikka	
14.00-14.30					Päivien yhteenvedo
14.30-15.00					
15.00-15.30					
15.30-16.00	Päivien yhteenvedo				

